

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie Premodernă și Românească
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie antică și medievală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Terminologie filosofică latină (I)						
2.2 Titularul activităților de curs	dr. Lukács József						
2.3 Titularul activităților de seminar	dr. Lukács József						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					46
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					42
Tutoriat					24
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		144			
3.8 Total ore pe semestru		200			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală de curs
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală de curs

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Recapitularea evenimentelor majore istorice (învățate la orele de istorie); interpretarea lor. - Cunoașterea instituțiilor politice, bisericești, militare și de învățământ caracteristice Evului Mediu european. - Analiza culturii savante din Evul Mediu. - Prezentarea orală și în scris a cunoștințelor de specialitate.
Competențe transversale	- Înțelegerea mecanismelor care influențează gândirea filosofică, teologică și politică din Europa. - Înțelegerea rolului diferitelor instituții europene.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul <i>Terminologie latină (I)</i> oferă o o imagine de ansamblu asupra istoriei culturii de expresie latină a Evului Mediu și a începutului Epocii moderne, adică a perioadei istorice cuprinse între secolele IV și XVII. Sunt schițate principalele evenimente istorice, fenomene politice, religioase, culturale, ideologice, economice și sociale, care au marcat Evul Mediu și începutul Epocii Moderne. Sunt subliniate particularitățile culturale care caracterizează principalele arii geografice ale Europei.
7.2 Obiectivele specifice	- Cursul este oferit masteranzilor la filosofie care doresc aprofundarea cunoștințelor despre gânditorii medievali. Acești autori, teologi, filosofi, scriitori, profesori ai diferitelor științe, au creat în limba latină. Pentru înțelegerea operelor lor este necesară cunoașterea societății în care au trăit. Înțelegând modul de organizare socială, politică, ecleziastică, înțelegând evoluția economică și demografică a formațiunilor statale din Europa, reflectând asupra importanțelor evenimente politice și militare, vor deveni mai clare condițiile în care au trăit și creat intelectualii, respectiv vor fi înțelese condițiile în care au luat naștere și au evoluat instituțiile de învățământ. - Înțelegerea fenomenelor complexe care au permis sau au favorizat apariția și evoluția instituțiilor de învățământ în Evul Mediu. - Înțelegerea modului de funcționare a instituțiilor de învățământ în Evul Mediu. - Familiarizarea masteranzilor cu o bibliografie referitoare la istorie și istorie culturală. - Elaborarea unor referate, articole sintetice respectiv studii pe baza bibliografiei recomandate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Antichitatea târzie și zorii Evului Mediu. Decăderea Imperiului Roman. Supraviețuirea Imperiului Roman de Răsărit. Repere cronologice, caracteristicile epocii.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
2. Europa în primele secole ale Evului Mediu (sec. IV-VIII). Moștenirea Antichității. Migrația și invaziile „barbarilor”. Valurile de migratori. Popoare migratoare. Regatele „barbare”.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
3. Restaurarea Imperiului de către Carol cel Mare. Structura internă a regatului carolingian. Cultura în timpul lui Carol cel Mare: Renașterea carolingiană. Unitatea culturii și a creației artistice. Papalitatea la începuturile Evului Mediu. Diferența dintre regat și imperiu în Evul Mediu. Dreptul de patronat.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
4. Caracteristicile regatului franc. O schiță a societății medievale. Nobilii, clericii, oamenii de rând, șerbii. Ierarhia nobiliară. Ierarhia Bisericii Latine (catolice).	Prelegere, problematizare, dezbateri	
5. Europa după anul 1000. Creștinătatea și reînnoirea vieții monahale. Imperiul Roman de Națiune Germană. Expansiunea Europei în secolele XI-XII. Statul și biserica. Noile regate din Europa. Cruciadele.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
6. Europa în secolul al XIII-lea. Orașe, catedrale și universități. Ordine călugărești. Monahismul oriental. Monahismul occidental. Ereziile medievale.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
7. Cultura de expresie latină a evului mediu european.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
8. Cultura scrisă în limba latină. Instituții unde s-a utilizat scrierea în Transilvania medievală.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
9. Învățământul în Evul Mediu. Cum se învăța în Evul Mediu. Scolastica. Cele șapte arte liberale.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
10. Discipline și autori studiați în școlile medievale.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
11. Școli și universități în Europa medievală. O istorie a universităților din Europa de vest și Europa centrală.	Prelegere, problematizare, dezbateri	
12. Începuturile culturii umaniste în Transilvania –	Prelegere, problematizare,	

cercul de umaniști de la Alba Iulia și Cluj. Ladislau Gereb, Johannes Lazine, Adrianus Wolphardust, Stephan (Stieröchsel) Taurinus, Valentinus Greff Bakfark, Johannes Mezerzius, Antonius Verantius, Franciscus Wardenus.	dezbatere	
13. Școli în Transilvania medievală. Studenți transilvăneni la universitățile Europene.	Prelegere, problematizare, dezbatere	
14. Istoria învățământului superior din Transilvania, sec. XVI-XVIII. Intelectuali transilvăneni din sec. XVI-XVIII.	Prelegere, problematizare, dezbatere	

Bibliografie obligatorie:

- Abaelardus Petrus, *Dialog între un filosof, un iudeu și un creștin*. Iași; București: Polirom, 2008.
- Aelius Donatus, *Ars Grammatica*. <http://www.intratext.com/Catalogo/Autori/AUT138.HTM>
- Benevolo Leonardo, *Orașul în istoria Europei*, Traducere de Mădălina Lascu. Iași: Polirom, 2003.
- Bloch Marc, *Societatea feudală*. Vol. 1: *Formarea legăturilor de dependență*. Vol. 2: *Clasele și cârmuirea oamenilor*. Cluj-Napoca: Dacia, 1996 și 1998.
- Boethius, *Consolarea filosofiei*. Iași: Polirom, 2011.
- Boutruche Robert, *Seigneurie et féodalité*. Vol. 1: *Le premier age des liens d'homme a homme*. Vol. 2: *L'apogée : (XIe-XIIIe siècles)*. Paris: Aubier, 1959 et 1970.
- Brown Peter, Neumann Hans, *Întemeierea creștinismului occidental: triumf și diversitate: 200-1000 d. Cr.*. Iași: Polirom, 2002.
- Charle Christophe, Verger Jacques, *Istoria universităților*. Iași: Institutul European, 2001.
- Curtius Ernst Robert, *Literatura europeană și Evul Mediu latin*. București: Univers, 1970.
- Demény Lajos, Demény Lidia A., Simonescu Dan, *Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea: studii, articole, comunicări*. București : Kriterion, 1986.
- Duby Georges, *Anul 1000*. Iași: Polirom, 1996.
- Duby Georges, *Arta și societatea 980-1420*. București: Meridiane, 1987.
- Duby Georges, *Vremea catedralelor: arta și societatea, 980-1420*. București: Meridiane, 1998.
- Franzen August, Bäumer Remigius, *Istoria papilor: misiunea lui Petru în ideea și realizarea ei istorică în Biserică*. București: Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 1996.
- Ioan-Aurel Pop, Radosav Doru, Costea Ionuț Virgil, Ghitta Ovidiu, *Istoria Universității "Babeș-Bolyai"*. Cluj-Napoca: Mega, 2012.
- Jakó Zsigmond, Manolescu Radu, *Scrierea latină în Evul Mediu*. București: Editura Științifică, 1971.
- Jakó Zsigmond, *Philobiblon transilvan*, București: Editura Kriterion, 1977.
- Le Goff Jacques, *Evul Mediu și nașterea Europei*. Iași: Editura Polirom, 2005.
- Le Goff Jacques, *Intelectualii în Evul mediu*, București: Editura Meridiane, 1994.
- Livi Bacci Massimo, *Populația în istoria Europei*. Iași: Polirom, 2003. Stilul romanic. Stilul gotic.
- Martianus Capella, *De nuptiis Philologiae et Mercurii*. (Martianus Capella, *Le nozze di filologia e Mercurio: testo latino a fronte*. Milano: Bompiani, 2004.)
- Mureșan Ovidiu, *De la Antichitatea târzie la amurgul Evului Mediu: (sec. IV-XIII)*. Cluj-Napoca: Todesco, 2007.
- Riché Pierre, *Europa barbară din 476 până în 774*. București: Corint, 2003.
- Roux Jean-Paul, *Regele: mituri și simboluri*. București: Meridiane, 1998.
- Runciman Steven, *Istoria cruciadelor*. Vol. 1: *Cruciada I și întemeierea Regatului Ierusalimului*. Vol. 2:

Regatul Ierusalimului și Orientul Latin, 1100-1187. București: Nemira, 2014-2015.

- Sf. Augustin, *Despre Cetatea lui Dumnezeu*. București: Editura Științifică, 1998.
- Tyerman Christopher, *Fighting for Christendom: holy war and the crusades*. Oxford; [etc.]: Oxford University Press, 2004.
- Vătășianu Virgil, *Istoria artei europene*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996.
- Vătășianu Virgil, *Stilul romanic*. București: Editura Meridiane, 1961.

TOATE CARTILE SUNT DISPONIBILE LA BCU CLUJ.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Schimbarea de ev. Colapsul sau schimbarea Imperiului Roman? Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumelor • Jacques le Goff, <i>Evul Mediu și nașterea Europei</i>. Iași: Editura Polirom, 2005. • Brown Peter, Neumann Hans, <i>Întemeierea creștinismului occidental: triumf și diversitate: 200-1000 d. Cr.</i>. Iași: Polirom, 2002. • Sf. Augustin, <i>Despre Cetatea lui Dumnezeu</i>. București: Editura Științifică, 1998.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
2. Migrația și invaziile „barbarilor”. Valurile de migratori. Popoare migratoare. Regatele „barbare”. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumelor • Riché Pierre, <i>Europa barbară din 476 până în 774</i>. București: Corint, 2003. • Ariès Philippe, <i>Istoria vieții private</i>. Vol. 1-2: <i>De la Imperiul Roman la anul o mie</i>. București: Meridiane, 1994.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
3. Structura internă a regatului carolingian. Suzerani și vasali. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumelor • Boutruche Robert, <i>Seigneurie et féodalité</i>. Vol. 1: <i>Le premier age des liens d'homme a homme</i>. Vol. 2: <i>L'apogée: (XIe-XIIIe siècles)</i>. Paris: Aubier, 1959 et 1970. • Bloch Marc, <i>Societatea feudală</i>. Vol. 1: <i>Formarea legăturilor de dependență</i>. Vol. 2: <i>Clasele și cârmuirea oamenilor</i>. Cluj: Dacia, 1996 și 1998. • Roux Jean-Paul, <i>Regele: mituri și simboluri</i>. București: Meridiane, 1998.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	

4. Expansiunea Europei în secolele XI-XII. Statul și biserica. Noile regate din Europa. Cruciadele. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumelor • Runciman Steven, <i>Istoria cruciadelor</i>. Vol. 1: <i>Cruciada I și întemeierea Regatului Ierusalimului</i>. Vol. 2: <i>Regatul Ierusalimului și Orientul Latin, 1100-1187</i>. București: Nemira, 2014-2015.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
5. Orașe, catedrale și universități. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumelor • Leonardo Benevolo, <i>Orașul în istoria Europei</i>, Traducere de Mădălina Lascu. Iași: Polirom, 2003. • Duby Georges, <i>Vremea catedralelor: arta și societatea, 980-1420</i>. București: Meridiane, 1998.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
6. Literatura Evului Mediu latin. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumului • Curtius Ernst Robert, <i>Literatura europeană și Evul Mediu latin</i>. București: Univers, 1970.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
7. Literatura Evului Mediu latin. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumelor • Curtius Ernst Robert, <i>Literatura europeană și Evul Mediu latin</i>. București: Univers, 1970. • Jacques le Goff, <i>Intellectualii în Evul Mediu</i>, București: Editura Meridiane, 1994.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
8. Istoria scrisului în Europa. Exemple de documente emise în Transilvania. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumului • Jakó Zsigmond, Manolescu Radu, <i>Scrierea latină în Evul Mediu</i>. București: Editura Științifică, 1971.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
9. Autorii studiați în școlile medievale. • Boethius, <i>Consolarea filosofiei</i>. Iași: Polirom, 2011. • Aelius Donatus, <i>Ars Grammatica</i>. • Petrus Abaelardus, <i>Dialog între un filosof, un iudeu și un creștin</i>. Iași; București: Polirom, 2008.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
10. Cele șapte arte liberale: Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumului • Martianus Capella, <i>De nuptiis Philologiae et Mercurii</i>. (Martianus Capella, <i>Le nozze di filologia e Mercurio: testo latino a fronte</i>. Milano: Bompiani, 2004.)	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
11. Istoria universităților medievale. Prezentări de idei și dezbateri pe baza volumului • Charle Christophe, Verger Jacques, <i>Istoria</i>	Dezbateri, argumentație, studii de caz	

<i>universităților</i> . Iași: Institutul European, 2001.		
12. Colecționari de cărți și biblioteci în Transilvania. • Jakó Zsigmond, <i>Philobiblon transilvan</i> , București: Editura Kriterion, 1977.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
13. Studiu de caz: Un intelectual transilvănean: Adrianus Wolphardus, cleric umanist. Biblioteca Wolphard.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	
14. Istoria învățământului Clujean (sec. XV-XVIII). • Ioan-Aurel Pop, Radosav Doru, Costea Ionuț Virgil, Ghitta Ovidiu, <i>Istoria Universității "Babeș-Bolyai"</i> . Cluj-Napoca: Mega, 2012.	Dezbateri, argumentație, studii de caz	

Bibliografie recomandată

- Ariès Philippe, *Istoria vieții private*. Vol. 1-2: *De la Imperiul Roman la anul o mie*. Vol. 3: *De la Europa Feudală la Renaștere*. București: Meridiane, 1994-1995.
- Dankanits Ádám, *Lesestoffe des 16. Jahrhunderts in Siebenbürgen*. Bukarest: Kriterion, 1982.
- Drăguț Vasile, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- Eco Umberto, *Numele trandafirului*. Iași: Polirom, 2013.
- Eliade Mircea, Culianu, Ioan, P., *Dicționar al religiilor*, București, 1993.
- Huizinga Johan, *Amurgul Evului Mediu: studiu despre formele de viață și de gândire din secolele al XIV-lea și al XV-lea în Franța și în Țările de Jos*. București: Humanitas, 2002.
- Kovács András, *Clujul renescentist*. Cluj-Napoca: Idea Print: Gloria, 2008.
- Le Goff Jacques, *Omul medieval*. Iași: Polirom, 1999.
- Le Goff Jacques, Schmitt Jean-Claude, Alessio Franco, *Dicționar tematic al Evului Mediu occidental*. Iași: Polirom, 2002.
- Livi Bacci Massimo, *Populația în istoria Europei*. Iași: Polirom, 2003.
- Montanari Massimo, *Foamea și abundența. O istorie a alimentației în Europa*. Iași: Polirom, 2003.
- Ostrogorski Georgije, *Histoire de l'État Byzantin*. Paris: Payot, 1956. Sau Ostrogorski Georgije, *Geschichte des Byzantinischen Staates*. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1963.
- Papacostea-Danielopolu Cornelia, Lidia Demény, *Carte și tipar în societatea românească și sud-est europeană*, București, 1985.
- Platon Alexandru-Florin, Rădvan Laurențiu, Maleon Bogdan-Petru, *O istorie a Europei de Apus în Evul Mediu: de la Imperiul Roman târziu la marile descoperiri geografice: (secolele V-XVI)*. Iași: Polirom, 2010.
- Rösener Werner, *Țăranii în istoria Europei*, Iași: Polirom, 2003.
- Tonk Sándor, *Erdélyiek egyetemjárása a középkorban [Universitari ardeleni în Evul Mediu]*. Bukarest: Kriterion, 1979.

TOATE CARTILE SUNT DISPONIBILE LA BCU CLUJ.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Îmbogățirea culturii generale ale masteranzilor.
- Competențe și abilități de cercetare istoriografică, filologică și filosofică.

- Înțelegerea evoluției politice, sociale și culturale din Europa.
- Comunicare academică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Test scris	35%
	Atitudinea față de curs.	Prezența la cursuri	5%
10.5 Seminar/laborator	Intervenții active la teme discutate	Frecvența și calitatea intervențiilor	30%
	Elaborare referate științifice	Evaluarea referatelor	30%
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea conceptelor cheie ale fenomenelor culturale, ale instituțiilor politice, bisericești și de învățământ medievale.			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

dr. Lukács József

Semnătura titularului de seminar

.... dr. Lukács József

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....